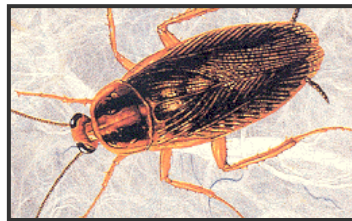

การให้บริการการจัดการแมลงและสัตว์อื่น

กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย

การจัดการแมลงและสัตว์อื่น คืออะไร

การจัดการแมลงและสัตว์อื่น Pest Management (หรือ Integrated Pest Management : IPM = การบูรณาการจัดการแมลงและสัตว์อื่น) เป็นกระบวนการใช้เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์รบกวนอื่น ๆ เทคนิคต่าง ๆ เพื่อควบคุมป้องกันสาเหตุแห่งปัญหาดังแต่ต้น ได้แก่การ สุขาภิบาล การดูแลจัดการอาคาร บ้านเรือน สถานที่ ทำการปิดกั้น หรือป้องกันไม่ให้แมลงและสัตว์ที่เป็นปัญหาเข้ามารุกรานทำลายภายในอาคารบ้านเรือน การจัดการทำความสะอาด ความเป็นระเบียบ การจัดการขยะอย่างเหมาะสมไม่ให้มีการสะสมอาหารอันเป็นแหล่งที่ชักจูงสัตว์รบกวนเข้ามา กรณีเกิดปัญหาการเข้าทำลายของแมลงสัตว์รบกวนแล้วจำเป็นต้องใช้กระบวนการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ซึ่งอาจต้องพึ่งพาบริการจากผู้ให้บริการรับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่น เทคนิค วิธีการต่างๆ ในการจัดการแมลง ตั้งแต่การสุขาภิบาล วิธีการจัดโครงสร้าง การจัดการทางกายภาพ จนถึงวิธีการใช้สารเคมี ให้เลือกการใช้สารเคมีวัตถุอันตรายเป็นอันดับสุดท้ายหรือใช้วิธีการร่วมกันให้สารเคมีเท่าที่จำเป็น ซึ่งการจัดการแมลงและสัตว์อื่นมี ขั้นตอนพื้นฐาน ดังนี้

- 1.1 การสุขาภิบาลที่ดีจะลดปัญหาการรุกรานจากแมลง สัตว์รบกวน
- 1.2 การสำรวจหาร่องรอยการทำลายจากสัตว์รบกวน
- 1.3 การระบุหรือจำแนกชนิดแมลง สัตว์รบกวน
- 1.4 การจัดการโดยใช้ตั้งแต่ 2 วิธีการขึ้นไป
- 1.5 การติดตามประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีการกำกับดูแลการให้บริการรับแจ้ง กำจัดแมลงและสัตว์อื่นอย่างไร

2.1 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนและทางสาธารณสุข ตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ซึ่งได้กำหนดให้การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ต้องขออนุญาต ส่วนกรณีเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ต้องแจ้งดำเนินการ นอกจากนี้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออกวัตถุอันตรายต้องขอขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 และชนิดที่ 3 ด้วย สำหรับผู้ประกอบการมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายไว้เพื่อรับแจ้งกำจัดปลวก มด แมลง หนู และสัตว์รบกวน ตามบ้านเรือน อาคารสถานที่ ต้องขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสำหรับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือแจ้งดำเนินการวัตถุอันตรายชนิดที่ 2

2.2 ตั้งแต่ มิถุนายน 2548 ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อรับแจ้ง กำหนดให้ผู้รับอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อรับแจ้งการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ต้องจัดให้มีผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตราย เป็นบุคลากรเฉพาะรับผิดชอบควบคุมการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ให้ดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อผู้อยู่อาศัย โดยคุณสมบัติของผู้ควบคุมต้องมีประสบการณ์หรือผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนด และต้องต่ออายุทุก 3 ปี ซึ่งระยะแรก สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้สนับสนุนและร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดการอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตราย จำนวน 7 รุ่น ต่อจากนั้นในปี 2550 มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ได้จัดการอบรมอีก 2 รุ่นถึงขณะนี้ผู้ผ่านการอบรมได้รับหนังสือรับรองดังกล่าวแล้วจำนวน 363 ราย

2.3 นอกจากนี้ภายหลังการอนุญาต สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้จัดทำแผนงานตรวจสอบ เฝ้าระวังการประกอบการมีไว้ในวัดอุณฺทรายเพื่อใช้รับจ้าง โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการกำกับให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการใช้สารเคมีกำจัดแมลงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ขึ้นทะเบียนไว้ และจะดำเนินการกับผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายตามแต่กรณีด้วย ทั้งนี้หากตรวจพบการประกอบการใช้รับจ้างกำจัดแมลงและสัตว์อื่นที่มีได้ขออนุญาตอย่างถูกต้อง จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ประกอบการให้บริการใช้รับจ้าง การจัดการแมลงและสัตว์อื่น ต้องปฏิบัติอย่างไร

ผู้ประกอบการให้บริการใช้รับจ้างจัดการแมลงและสัตว์อื่น หรือผู้มีไว้ในครอบครองวัดอุณฺทราย เพื่อใช้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนี้

3.1 จัดให้มีผู้ควบคุมการใช้วัดอุณฺทรายเพื่อใช้รับจ้าง โดยส่งบุคลากรที่มีคุณสมบัติเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนด และสอบผ่านได้รับหนังสือรับรองผู้ควบคุมการใช้วัดอุณฺทราย

3.2 จะต้องขออนุญาตมีไว้ในครอบครองวัดอุณฺทรายชนิดที่ 3 หรือแจ้งดำเนินการวัดอุณฺทรายชนิดที่ 2 กรณีได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้วให้ขอเพิ่มชื่อผู้ควบคุมในใบอนุญาตด้วย

3.3 ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์ของประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการผลิต การมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้รับจ้าง และการเก็บรักษาวัดอุณฺทรายที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษา บุคลากร การปฏิบัติงานใช้วัดอุณฺทราย มาตรการเพื่อความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินการได้มาตรฐานถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความปลอดภัยต่อชีวิต สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม

3.4 เลือกใช้ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์การใช้ และตามข้อบ่งใช้บนฉลาก และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีเลขทะเบียนอย.วอส.....ด้วยและไม่ใช้สารเคมีอันตรายที่ห้ามใช้

ผู้บริโภคต้องปฏิบัติอย่างไรในการเลือกใช้บริการกำจัดแมลงและสัตว์อื่น

สำหรับผู้บริโภค แนวทางในการเลือกใช้บริการกำจัดแมลงและสัตว์อื่น เช่น กำจัดปลวก แมลง หนู ต้องพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขอเอกสารจากผู้ประกอบการที่แสดงว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือใบรับแจ้งการดำเนินการวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งใบอนุญาตหรือใบแจ้ง จะทำให้ทราบถึงชื่อ ที่ตั้ง ผู้ให้บริการ และต้องมีชื่อผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตราย รวมถึงรายการชื่อวัตถุอันตรายที่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ในการให้บริการอย่างถูกต้อง

4.2 ขอเอกสารหนังสือสัญญาการให้บริการ ผู้ให้บริการต้องทำสัญญาการให้บริการเป็นลายลักษณ์อักษร ที่มีการระบุรายละเอียดสารเคมีวัตถุอันตรายที่ใช้ เช่น ค่าเดือน อาการเกิดพิษ วิธีแก้พิษ เอกสารคำแนะนำความปลอดภัย

4.3 ให้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ต้องติดฉลากและต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเลขทะเบียนวัตถุอันตรายที่ได้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ฉลากมีข้อความแสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน สาระ ดังนี้

- ชื่อทางเคมี และอัตราส่วนสารสำคัญ
- เลขทะเบียน อย.วอส.
- ชื่อที่ตั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย
- ข้อความแสดงประโยชน์ วิธีใช้ ค่าเดือน การเก็บรักษา ข้อความแสดงการเกิดพิษ วิธีแก้พิษ และคำแนะนำสำหรับแพทย์
- ข้อบ่งใช้ วิธีผสม อัตราส่วนการใช้

4.4 สังเกตการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานว่ามีการใช้ผลิตภัณฑ์ตรงตามวัตถุประสงค์การใช้ตามที่ระบุไว้บนฉลาก ทั้งแมลงเป้าหมาย อัตราส่วนการผสมใช้งาน เครื่องมือ วิธีการที่ถูกต้อง

4.5 แหล่งข้อมูลและแหล่งร้องทุกข์ ผู้บริโภคที่พบเห็นการประกอบการให้บริการรับจ้างกำจัดแมลงและสัตว์อื่นไม่ปฏิบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข สามารถร้องเรียนได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 1556 หรือ สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา